

PRELOM S TRADICIJO

Bifunkcionalna keramika

Novo ime na področju slovenske umetniške keramike **Simona Putrih** je s svojo sedanjno razstavo v svetlih prostorih prenovljenega razstavišča Krke v Ljubljani usmerila naše poglede na nekatera temeljna vprašanja izvora in pobud te zvrsti. Kdaj požene na razvojnem delu neke človeške dejavnosti tista veja, kjer se racionalno utilitarno prekriva z magično duhovnim? Kdaj in zakaj napoči tisti prelomni trenutek, ko se iz pomensko nabitega, a še vedno utilitarnega izdelka izvije metulj samo estet-

ske ambicije? Vprašanja o trenutkih in dogajanjih, za katere še ne vemo pravega vzroka; vemo pa, da se ob njih rojeva umetnost.

Komaj desetletje staro delo **Simone Putrih** ilustrira prav ta demiriški prelom z neko tradicijo in ga tudi plastično uteleša in dokazuje. V zastavljenih mejah dosegljivega je mlada umetnica izoblikovala lasten slog prav na podlagi osveženega iskanja in oblikovanja tiste premenske stopnje, v kateri lahko zajema najgloblje in najbolj pretanjeno izpoveduje, kar je najbolj intimno njeno.

Deset let so premišljena preverjanja vodila neštete poskuse. Nazadnje se je ustavila in dolgo zadržala pri izhodišču, pri tistih začetkih lončarstva oziroma keramike, ko je le-ta še v nevsiljivem sožitju združevala utilitarno funkcijo in temeljne plastične vrednosti. Poznejša stoletja so izoblikovala nepregledno množino variacij in dodatkov, kar je vse trdno utemeljilo to zvrst kot umetnostno disciplino. V posodah skulpturah **Simone Putrih** spoznamo srž številnih takšnih spoznanj. Oblikovalka je zadržala plastične kvalitete prvinskih oblik posode ter jih domiselno olajšala prevladujoče funkcionalnosti z izrazito estetskimi prijemi in aplikacijami: z ulekninami mehko prekinjena napetost obo-dov in lupin je pogosto posejana z napol fantastičnimi, a še razpoznavnimi, polnoplastičnimi živalicami. Slednje razširjajo pomen prvinske oblike telesnine iz predmeta v biotop, v ambient, s smermi njihovih raztekanj in združevanj sugerirajo gibanje in se kot obzirni poudarki dinamično in harmonično vključujejo v estetsko strukturo celote. Draž teh keramik plastik je še vedno prav v nikoli povsem razmejeni, a vedno občuteni in opazni dvojni funkciji: uporabni, ki jo že sproti izničuje estetsko preoblikovanje in preseganje, ter estetski, ob kateri spet navdušeni spoznavamo novo, duhovno funkcionalnost oblike...

Ne glede na morebitna določnejša zgodovinska izhodišča in dognanja nas keramika **Simone Putrih** zadovoljuje in navdušuje s sluteno in hkrati dokazljivo polnostnjo vsebovanega izročila ter koncentrata umetnostnih dosežkov, z drznim, a vsestransko utemeljenim kvalitativnim prestopom z nižje, utilitarne, morda še dekorativne, na višjo, umetniško, estetsko izbrušeno raven in – navsezadnje – s svežimi vsebinskimi in oblikovnimi zamislami ter prijemi, s katerimi izvorno bogati zakladnico keramične umetnosti.

JANEZ MESESNEL